

קולי, היינו דוקא אס יש לנרף דעתו (אס הא ראו לנך) להכריע בדבר, אבל בל"ז היא סתירה גמורה, לעשות לפעמים כב"ש ולפעמים כב"ה, כיון שיסוד מחלקים טבע מסיבה אחת, כי גם מה שאמרו שם, הרוצה לעשות כדברי ב"ש עושה כדברי ב"ה עושה, היינו דוקא אס צידו להכריע, (כמבואר בח"מ סימן כ"ה שעיף ב' בהגה"ה), ואל יאמר האדם אפסוק כמי שארלה בדבר שיש בו מחלוקת כו' ע"ש. מה נורא החיון הזה למעמיק בדברי רבותינו הפוסקים ז"ל, לחסוד ולחפש סיבת מחלקותם, ואת אשר ממקור שינוי מלב כחות נפשות ילאו, להכניסם צברית יחד בל יפרדו, לעשות כקולי דבי חרי, גם אס לא יסתרו אהדדי בעלמותם, אס לא תמלא לו הכרעה או יירוף דעות אחרות. (ע"ב הערה):

השכל יגלה תעלומות חכמה סתרי נפושם, יעורר הדעת והעצמה לחקור ולשאול, ויבדר דברים המוסופקים. ההפעלות, יסודותם לפתח טמטום הלב, לשפוך בה מי הצונתו, את אשר נודע להאדם, אכן בקרבנו לא בזה, בזה, כאשר לימוד הישרת דרכי הכמות ומהות כמות

כמות נפשם, אשר אין ביד האדם להפרישם משכלו (כנ"ל), ואין לכל חוקר צחורה ה', אלא מה שעיניו ראות, לאחר היכולת, ושמירה ערכו לכל יפרץ גבולו, ובטאת שכלו לפי כח האנושי אשר ע"פ רוב, בני החברה כמות נפשם יעמדו במעמד שיה, והוא מאמר רז"ל חלו ואלו דברי אלהים חיים הם, כי אין סתירה בכמות הנפשיות (כנ"ל), ואס כי כמות נפש האדם ישגנו בכל עת, לא יפול שנוי בדעת שכל האדם (המטטר שכלו בדרך הישר) מנד כמות נפשו, כי שינוי בכמות הנפש יבוא מפאת התעוררות ענין או רעיון מה:

וזאת תורת האדם וחובתו, לחסוד בכל עוז להיות כמות נפשו נחים ושקטים בעת עיונו בדבר שכלי, ובמאב שקיפת הכמות כמעט שוים המה בכל עת, ובפרט לאדם השלם השומר נפשו מהתעוררות חקוקת אשר ישרשו בנפשו כחות עוליים להתחלק המיד:

ועפ"ז נראה מה שאמרו (עירובין ז') כי לא עבדין כחומרי דבי חרי היכא דסתרי אהדי, כגון שדרה וגלגולת כו', אבל היכא דלא סתרי אהדדי עבדין, ע"ש. וכן גם בברי

לנך אחד להכריע. ולרבי יהושע לא בשמים היא כלל, אף לתת חיזה כוזב לנך אחד. ולפי דבריו בשכל והפעלות, נראה בעליל שהדבר כן, (ותחישב קושיה החוספות שם שכתבו ח"ל, וא"ת ודלמא ר' יהושע נמי דוקא התם קאמר דאין משגיחין אבל בעלמא לא כו' ע"ש), כי זה דרך השכל להשמר מכל התפעלות נפשיות (כדלעיל), וכל אשר יוסף להחוכה עם זולתו בדבר שכלי, כן גם השמירה רבה למאד, להכרחק מהתפעלות העלולה לבוא מכח אהבת הנאות לכבות אור השכל, אות היא, כי השכל לבדו יהלך מהלכו, בהיות און האדם קשבת לקול דברי הראיה להחזיק דברי מנגדו, אף אס לא תהיה מוכרחת בשקיפת מנותח הנפש בלי התפעלות מאומה, ואס ימסך להתפעלות לדחות התפעלות המעמד, ייחמה לאחר זמן, למען השכל ילך בעת מהלכו. לזאת כאשר אנחנו רואים ברי יהושע שלאחר כל היכוח הגדול והנורא שהיה לו עם ר' אליעזר, עמד על רגליו, (שזו היא דרך התפעלות למבין קלה דרכה), ואמר אין אנו משגיחין בזה קול, ש"מ שר יהושע סבירא ליה כי לא בשמים היא כלל, אף לא לתת אזה כוזב, ואיננה בכלל התחלת רחש, לזאת השתמש בהתפעלות, לדחות התפעלות התלמידים אשר לא זרז עליהן פדן אור השכל האמתי, וזה דרכם להתפעל מדבר גדול הכמות, כמו בת קול משמים, אס כי לפי האיות לא בשמים היא כלל, לדעת ר' יהושע, גם לתת אזה כוזב להכריע: